

Документи ТП підписуються КЕП чи власноручним підписом уповноваженої особи?

Питання

Доброго дня. За результатами розгляду нашої тендерної пропозиції замовником було відхилено її, оскільки один із документів тендерної пропозиції не був підписаний уповноваженою особою, хоча такий документ був підписаний електронним підписом. При цьому в тендерній документації була умова, що замовник не вимагає від учасників засвідчувати документи (матеріали та інформацію), що подаються у складі тендерної пропозиції, печаткою та підписом уповноваженої особи, якщо такі документи (матеріали та інформація) надані у формі електронного документа через електронну систему закупівель із засвідченням кожного документа кваліфікованим електронним підписом. Чи були такі дії замовника правомірними?

Відповідь

Добрий день. Відповідно до статті 26 [Закону України «Про публічні закупівлі»](#) (далі — Закон) тендерна пропозиція подається в електронному вигляді через електронну систему закупівель шляхом заповнення електронних форм з окремими полями, де зазначається інформація про ціну, інші критерії оцінки (у разі їх встановлення замовником), інформація від учасника процедури закупівлі про його відповідність кваліфікаційним (кваліфікаційному) критеріям, наявність / відсутність підстав, установлених у статті 17 цього Закону і в тендерній документації, та шляхом завантаження необхідних документів, що вимагаються замовником у тендерній документації.

Частиною 3 статті 12 Закону передбачено, що під час використання електронної системи закупівель з метою подання тендерних пропозицій та їх оцінки документи та дані створюються та подаються з урахуванням вимог законів України «Про електронні документи та електронний документообіг» та «Про електронні довірчі послуги».

Частина 5 статті 22 Закону визначає, що замовникам забороняється вимагати від учасників засвідчувати документи (матеріали та інформацію), що подаються у складі тендерної пропозиції, печаткою та підписом уповноваженої особи, якщо такі документи (матеріали та інформація) надані у формі електронного документа через електронну систему закупівель із накладанням електронного підпису, що базується на кваліфікованому сертифікаті електронного підпису, відповідно до вимог Закону України «Про електронні довірчі послуги».

Таким чином, Закон містить пряму норму, яка забороняє замовникам вимагати від учасників засвідчувати документи, які подаються ними у складі тендерної пропозиції, підписом уповноваженої особи, якщо такі документи підписані електронним підписом, який базується на кваліфікованому сертифікаті електронного підпису. У цьому випадку тендерна пропозиція була неправомірно відхилена замовником, оскільки і Закон, і тендерна документація містять вказану норму.

На підтвердження зазначеного розглянемо практику Постійно діючої адміністративної колегії Антимонопольного комітету України з розгляду скарг про порушення законодавства у сфері публічних закупівель (далі — Колегія).

Рішення № 22636-р/пк-пз від 05.10.2021, оголошення № UA-2021-07-19-001088-а

Обставини закупівлі: замовником було проведено процедуру відкритих торгів, в якій взяли участь ТОВ «Т» і ФОП «Б». Тендерну пропозицію ТОВ «Т» було відхилено на підставі протоколу засідання тендерного комітету від 17.09.2021 № 20/09-21: «Тендерний комітет розглянув документи, які надав учасник ТОВ «Т» у складі тендерної пропозиції, і дійшов висновку, що тендерна пропозиція не відповідає вимогам закупівлі, а саме: учасник не виконав вимоги, що містяться у тендерній документації: документи, надані у складі тендерної пропозиції, не завірені підписом уповноваженої особи та печаткою, як того вимагає тендерна документація». ТОВ «Т» не погодилося з рішенням замовника та подало скаргу до Колегії.

Позиція скаржника: скаржник не погоджується з рішенням замовника про відхилення його тендерної пропозиції, у зв'язку з чим були розглянуті підстави відхилення тендерної пропозиції скаржника та встановлено таке. Відповідно до протоколу засідання тендерного комітету від 17.09.2021 № 20/09-21 тендерна пропозиція скаржника була відхилена з такої підстави: тендерний комітет розглянув документи, які надав учасник ТОВ «Т» у складі тендерної пропозиції, і дійшов висновку, що тендерна пропозиція не відповідає вимогам закупівлі, а саме: учасник не виконав вимоги, що містяться у тендерній документації:

документи, надані у складі тендерної пропозиції, не завірені підписом уповноваженої особи та печаткою, як того вимагає тендерна документація, — «замовник не вимагає від учасників засвідчувати документи (матеріали та інформацію), що подаються у

складі тендерної пропозиції, печаткою та підписом уповноваженої особи, якщо такі документи (матеріали та інформація) надані у формі електронного документа через електронну систему закупівель із засвідченням кожного документа (листа / довідки тощо) кваліфікованим електронним підписом».

кошторис не підписаний кошторисником та інженером і не затверджений керівником. Вищезазначене свідчить, що тендерна пропозиція не відповідає умовам технічної специфікації та іншим вимогам щодо предмета закупівлі тендерної документації, що є підставою для відхилення тендерної пропозиції на підставі пункту 2 частини 1 статті 31 Закону.

Вирішили:

Визнати пропозицію учасника ТОВ «Т» такою, що не відповідає вимогам закупівлі.

Дискваліфікувати учасника ТОВ «Т».

Скаржник зазначає, що кожен документ, виготовлений учасником, у тому числі кошторис, підписаний кваліфікованим електронним підписом, що відповідає вимогам, які містяться в тендерній документації. Крім того, учасник завантажив у систему файли (аналогічні документам з підписом) у форматі PDF без підпису (для зручності роботи), що не порушує ні Закону, ні вимог тендерної документації.

Скаржник додає, що замовник не встановлював вимоги у тендерній документації щодо засвідчення інженером і кошторисником кошторисних документів. З вищезазначеного вбачається таке. По-перше, замовником не зазначено, яким саме іншим вимогам до предмета закупівлі не відповідає тендерна пропозиція скаржника. По-друге, єдиним документом, зазначеним у протоколі замовника, є кошторис, який підписаний скаржником кваліфікованим електронним підписом, що відповідає вимогам, які ставились при поданні тендерної пропозиції. По-третє, скаржником дотримано всіх вимог щодо подання тендерної документації, а тому відхилення є безпідставним і незаконним. Скаржник не погоджується з таким рішеннями та вважає дії замовника такими, що порушують його права та інтереси, а також норми Закону. Скаржник зазначає, що ТОВ «Т» було повною мірою дотримано вимог законодавства та тендерної документації щодо подання документів у процедурі закупівлі.

Позиція замовника: замовник не надав коментарів щодо цього питання.

Позиція Колегії: відповідно до пункту 1 розділу III тендерної документації документи, що складаються безпосередньо учасником та необхідність у складенні яких впливає зі змісту цієї тендерної документації (довідки, листи, гарантійні листи тощо), повинні оформлюватись на фірмовому бланку учасника (за його наявності), бути адресованими замовнику, мати вихідний номер, дату складення документа, ідентифікатор процедури

закупівлі згідно з інформацією, оприлюдненою на вебпорталі Уповноваженого органу, містити прізвище, ініціали та посаду або правовий статус (у випадку підписання довіреною особою, яка не входить до штату учасника і не займає посади) уповноваженої на підпис документів тендерної пропозиції особи учасника. Усі документи, що входять до складу тендерної пропозиції, надаються, за можливості, у форматі PDF (Portable Document Format). Тендерна пропозиція подається учасником закупівлі з урахуванням вимог Закону України «Про електронні документи та електронний документообіг», тобто повинна містити накладений електронний цифровий підпис / кваліфікований електронний підпис посадової особи учасника закупівлі, яка підписала документи тендерної пропозиції. Файл накладеного електронного цифрового підпису / кваліфікованого електронного підпису повинен бути придатний для перевірки на сайті Центрального засвідчувального органу за посиланням <http://czo.gov.ua/verify>.

Відповідно до пункту 6 розділу III тендерної документації учасник у складі пропозиції повинен надати такі документи, завірені підписом уповноваженої особи учасника:

договірну ціну з розрахунками за статтями витрат договірної ціни;

пояснювальну записку;

локальний (-і) кошторис (-и);

акт обстеження об'єкта;

підсумкова відомість ресурсів (відомість ресурсів);

зведений кошторисний розрахунок.

Тендерна документація не містить окремих вимог до порядку оформлення кошторису, зокрема до підписання кошторисником та інженером та затвердження керівником. У складі тендерної пропозиції скаржника містяться такі файли: «35.Довідка бенефіціар.pdf.p7s»; «36. Довідка банкрутство.pdf.p7s»; «37. Довідка корупційні правопорушення.pdf.p7s»; «37.1. Довідка корупційні правопорушення керівник.pdf.p7s»; «38. Довідка щодо антиконкурентних дій.pdf.p7s»; «6.Довідка п.6ч.1ст.17.pdf.p7s»; «8.Довідка п.13ч.1ст.17.pdf.p7s»; «28. Гарантійний термін дії пропозиції.pdf.p7s»; «27. Щодо погодження з формальними помилками.pdf.p7s»; «26. Довідка що містить відомості про підприємство.pdf.p7s»; «25. Довідка щодо вартості чистих активів.pdf.p7s»; «24. Лист-згода з проектом договору.pdf.p7s»; «23. Щодо відсутності обмежень.pdf.p7s»; «22. Щодо ненадання документів.pdf.p7s»; «20. Перелік підстав для внесення змін.pdf.p7s»; «19. Гарантійний лист невраховані витрати.pdf.p7s»; «18.1 Лист-згода з порядком формування ціни.pdf.p7s»; «18. Тендерна пропозиція.pdf.p7s»; «17. Лист-згода щодо проходження

експертизи.pdf.p7s»; «16. Довідка щодо незалучення субпідрядників.pdf.p7s2»; «15. Гарантійний лист щодо заходів із захисту довкілля.pdf.p7s»; «14. Проект календарного графіку.pdf.p7s»; «13. Кошторис.pdf.p7s»; «13.2 Інформація про відповідність.pdf.p7s»; «12. Довіреність.pdf.p7s»; «11. Згода щодо звернення Замовника.pdf.p7s»; «10. Лист-гарантія щодо надання документів переможця.pdf.p7s»; «9. Довідка ч.2ст.17.pdf.p7s»; «7. Довідка п.12ч.1ст.17.pdf.p7s»; «5.1. Довідка про відкриті рахунки.pdf.p7s»; «4. Довідка про виконання аналогічного договору.pdf.p7s»; «3.3. Підтвердження щодо сертифікату кошторисника.pdf.p7s»; «3. Довідка про наявність працівників.pdf.p7s»; «2. Довідка про наявність МТБ.pdf.p7s»; «1. Лист-згода щодо мови.pdf.p7s», «sign.p7s» (04.08.2021).

За результатами перевірки вищезазначених файлів на вебпорталі Центрального засвідчувального органу було встановлено таке: «Підписувач — фізична особа "Ш", Організація (установа) — ТОВ "Т", Посада — Генеральний директор, Тип носія особистого ключа — Захищений, Тип підпису — Кваліфікований».

Враховуючи наведене вище, тендерна пропозиція скаржника була неправомірно відхилена з наведених замовником підстав. Неправомірно відхиливши тендерну пропозицію скаржника з підстав, наведених у протоколі засідання тендерного комітету від 17.09.2021 № 20/09-21, замовник порушив вимоги статті 31 Закону.

Коментар: у зазначеному рішенні Колегія визначила, що оскільки тендерна документація не містила окремих вимог до порядку оформлення кошторису, зокрема до підписання кошторисником та інженером та затвердження керівником, то учасником цілком правомірно, з огляду на частину 5 статті 22 Закону, було підписано вищевказані документи електронним підписом.

Відповідно, у замовника були відсутні підстави відхилити тендерну пропозицію учасника, оскільки один із документів тендерної пропозиції був підписаний електронним підписом, як цього вимагає Закон.

Більше статей за темою читайте на порталі RADNUK.COM.UA:

[«Щодо підпису документів тендерної пропозиції»;](#)

[«Щодо ненадання документів на підтвердження повноважень посадової особи на підписання документів пропозиції»;](#)

[«Накладання УЕП / КЕП обов'язкове!».](#)